

KAZAHSZTÁN ZENEI KÉPZÉSE MINT A TANULÓK SZEMÉLYISÉGFEJLŐDÉSÉNEK FONTOS TÉNYEZŐJE²

Korunkban a zenei nevelés Kazahsztánban intézményes keretek között valósul meg; a zene az oktatási folyamat különböző szakaszaiban és különböző formában kíséri a képzéseket. N.A. [Nazarbajev](#) elnök Kazahsztán népéhez intézett üzenetében kiemeli, hogy „fiataljainknak meg kell tanulniuk új ismereteket szerezni. Szerezzék meg a legújabb készségeket, ügyesen és hatékonyan használják a tudást és a technológiát a mindennapi életben.” És olykor éppen a zene az, ami a maga módszertani útmutatóinak, eszközeinek, oktatásszervezési módszereinek rendszere révén lehetővé teszi a zene beépítését bármely tudományág különféle tanulmányi foglalkozásaiba. Nem véletlenül mondták az ókori görögök, hogy az oktatásnak ünnepi szertartáshoz kell hasonlítania, ahol van mit nézni és hallgatni.

A mai oktatási folyamatban a zenepedagógia alkalmazása aktuálisnak és kívánatosnak tűnik az olyan oktatási környezet megteremtésében, amelyben a tanuló képes örömmel, túlzott fizikai és mentális megterhelés nélkül befogadni a modern tantervek hatalmas mennyiségű tananyagát. Az iskolában a megfelelő tanulási környezet biztosít ilyen lehetőségeket. L.A. Barenboim, a zenepedagógia kiemelkedő kutatója azt írta: „Korunk előremutató zenepedagógiájának legfontosabb, a módszereit nagymértékben meghatározó irányzata azzal jellemezhető, hogy az általános pedagógiával karöltve az emberi személyiség harmonikus fejlődésének megvalósítására, a "racionális" és a "lelki-szellemi" egyensúlyának megteremtésével törekszik.” Ezt a környezetet pedig az általános zenei nevelés rendszerében a zenei írás-olvasás³ tanítása kondicionálja.

Ez a zenei műveltség jelenik meg D.B. **Kabalevszkij**⁴ zenei nevelés koncepciójában, valamint B.S. Racsina "Utazás a zene országába" programjában. Az általános képzést nyújtó iskolák⁵ [*a továbbiakban "általános"*] zeneóráin az auditív bemutatók, az előadói készségek és a zenei ismeretek összessége együttesen tartozik a zenei műveltség fogalmába. A "zenei műveltség" összességét alkotó valamennyi fogalom konkrét zenei élményeken alapul. Ezért a "zenei műveltség" fogalma olyan alapképzettségnek tekinthető, amely komoly pedagógiai feladatokat foglal magába. Ezzel kapcsolatban D.B. **Kabalevszkij** a következőket írta: „A zenei műveltség lényegében egy zenei kultúra, amelynek szintje nem függ közvetlenül a zenei írás-olvasás (kottázás) elsajátításának mértékétől, bár feltételezi ennek ismeretét.” Ebből arra következtethetünk, hogy a zenei írás-olvasás képessége csak egy összetevője az ember zenei műveltségének és az általános zenei nevelésnek.

¹ O.A. Szuhodovszkaja (Суходольская Оксана Анатольевна): 1. kategóriás tanár (kb. mestertanár); Gyermekek Művészeti Iskola, Zsitikara város (Észak-Kazahsztán) – Meglátásom szerint a szerző erősen orosz szellemiségű.

² A tanulmány webes megjelenési ideje: 2017. okt. 16. ([Музыкальное образование Казахстана как важный фактор развития личности учащихся](#))

³ Az orosz szövegben a грамота szó szerepel, ami írás-olvasást, az analfabetizmus ellentettjét jelenti, vagyis egyfajta képzettséget, tudást, az alapismereteket, jelen esetben pl. a kotta írás-olvasást.

⁴ A **kiemelt** személyekről rövid ismertető a cikk után.

⁵ Az általános, vagyis nem szakmai vagy szakirányú képzést nyújtó 11 évfolyamos, 3 tagozatú (1.–4. év: kezdő, 4.–9. év: "alap" és 10.–11. év: felső tagozat) oktatási intézményeknek kb. a mi általános iskoláink és gimnáziumaink együttese feleltethető meg.

A zenét ősidők óta használják a fiatal nemzedék nevelésére. Úgy vélték, hogy a zene hozzájárul a teljes értékű személyiség kifejlődéséhez, ezért a zenei foglalkozásokat mindig is nagy becsben tartották. Minden korban úgy tartották, hogy a gyermekek az ember számára fontos, előnyös tulajdonságainak, etikai oldalának kialakulása a zeneórákon keresztül érhető el.

Kazahsztán mindenkor Oroszország politikájára és életmódjára támaszkodott.⁶ A kazak lakosság⁷ gyermekei számára iskolákat nyitottak. Ezekben az iskolákban bevezették az énekórákat és a zeneórákat, és megjelentek ezek tankönyvei. A gyermekek zenei nevelése a családi hagyományokon és az emberek nomád életkörülményein alapult. Esténként a kazakok a családjukkal együtt összegyűltek egy jurtában, dombrán⁸ játszottak és énekeltek. Ez volt a jellemző zenei nevelés, mivel a dalok és a *küjök*⁹ visszatükrözték a nép történelmét, az erkölcsi elveket és a társadalom lelki-szellemi elvárásait.

Az *akinok* [költő], a *zsirauk* [költő és énekes], a *szalok* és a *szerik*¹⁰, a *küjsik* nagy hatással voltak a zenei képzés fejlődésére. Bejárták a falvakat, népszerűsítették a kazak nép zenei kultúráját, megtanították a fiatalokat és a gyerekeket hangszereken játszani és énekelni. A repertoár és a zenei ismeretek elsajátításának teljes folyamata "szájról-szájra" történt. Meg kell jegyezni, hogy a gyermekek érdeklődését a zeneművészet iránt a zsúfolt vásárokon énekelt dalok, az énekesek és zenészek közötti különböző versenyek keltették fel. Minden zenemű, *küj* előadását megelőzte a mű szerzőjének és a mű keletkezési körülményeinek elbeszélése. Az ilyen részletes történetnek köszönhetően a zene érthetőbbé és befogadhatóbbá vált a hallgatók számára.

A XIX. század második felében, a XX. század elején a zenei oktatás Kazahsztánban két irányba fejlődött. Az első a vallásos volt. A vallási iskolákat a *maktabok*¹¹ és a *medreszék*¹² képviselték. Az ilyen iskolákban azoknak a szülőknek a gyermekei tanultak, akik képesek voltak megfizetni. Az első nemzeti kísérlet a forradalom előtti időkben a szervezett kóruséneklés volt. Például abban a medreszében, amelyikben **B. Majlin** tanult, volt egy egyszólamú kórus. A kórus zenei vezetője V. Klimeni volt. A kórus tagjai megismerkedtek a zenei ábécével is, amit részben bevezettek a medresze tantervébe.

⁶ Ez a kitétel inkább úgy lenne helyes, hogy Oroszország gyakorolt "befolyást" Kazahsztánra, és nem mindenkor, hanem az orosz, majd szovjet gyarmatosítás, megszállás ideje alatt.

⁷ Itt nem véletlen a "kazak lakosság" szóhasználat, mert jelentős, milliós számú orosz települt be a kazak földekre.

⁸ **Dombra**: a kazakok kéthúros, pengetős népi hangszere. (A [dombráról](#) a Parlando következő számában.)

⁹ **Küj**: hagyományos kazak és kirgiz, kobiz, dombra vagy más népi hangszerezen előadott, vagy azzal kísért műfaj. A dombrán előadott küj 2014 óta a szellemi világörökség része. **Küjsi**: küj előadó, akár szerző is.

¹⁰ **Szalok** és **szerik**: nomád színház népi színészei, cirkuszi előadók, birkózók, szórakoztatók, szellemes tréfások; a *Szalok* a könnyed és vidám, ünnepi vígjáték, sőt szatirikus műfaj elindítói és képviselői voltak. Csillogón, kihívóan öltöztek, sokkal fényesebben, mint a *szerik*, és gátlástalanul, különc módon viselkedtek. A *szerik* visszafogottabb énekesek voltak. Előadásaikon egyaránt előadták saját lírai, társadalmi, szatirikus vagy erotikus tartalmú műveiket, valamint régen népiesé vált, szájról szájra szálló epikus szövegeket. Az általuk előadott művektől függetlenül magát az akciót mindig élénk improvizációk kísérték. Sok műfajban voltak jártasak: a cirkuszművészetben, a birkózóművészetben, a szónoki és zenei előadásban, a lóképzés művészetében. A *zsirauk* és *akinok* kreativitásával ellentétben a *szalok* fényes és vidám színházi akciót, mulatságos látványt nyújtottak. Az *akinok*, *zsirauk*, *szalok*, *szerik* zenei és költői művészete áthatotta az egész sztyeppet. A nomád kazak nép körében a *szalokat* a mennyország választottjainak, az isteni erő hordozóinak tekintették. Ezért a *szaloknak* voltak mindig a legjobb lovaik, a leggazdagabb ruháik és a legszebb lányok a kíséretükben. Személyes alkotói függetlenségük megőrzése mellett gyakran nemcsak nem engedelmeskedtek az uralkodóknak, hanem élesen és kíméletlenül bírálhatták is őket.

¹¹ **Maktab** vagy mekteb: muszlim elemi iskola. Elsősorban írást, olvasást, nyelvtant és az iszlámot tanította a gyerekeknek.

¹² **Medresze** vagy madrasza: a *maktab*nál magasabb szintű, középfokú általános iskola és muszlim teológiai szeminárium.

A legtöbb *aulban* [*faluban*] a maktabok voltak az elemi iskolák. B.G. Jerzakovics "Az éneklés, mint tanítási módszer a falusi iskolákban" című cikkében nagyjából leírta a tanórák rendjét. Az ilyen iskolákban az órák mindig imával kezdődtek. A *molla*¹³-tanár figyelmesen követte az éneklés "összehangoltságát". A tanórákon a szótagokat és a szavakat, valamint az írásjegyeket énekelve memorizálták. Ez a tanítási módszer hozzájárult a memória és a zenei hallás fejlesztéséhez.

A zenei nevelés második iránya a XIX. század második felében, a XX. század elején – a világi. 1841-ben a Bökej Ordában, Zsangir kán parancsára iskolát nyitottak, amely megalapozta a világi oktatást Kazahsztánban. Az énekórát, mint kötelező tantárgyat az orosz-kazak iskolákban elsőként **Ibiraj Altinszarin** vezette be. Ő továbbfejlesztette a hallás utáni zene- és énektanítási módszert, kísérletet tett a hangszerek alkalmazásának bevezetésére a tanításban, elsőként adott ki dalszövegeket, elsőként komponált és használt zenei rejtvényeket, továbbá amatőr művészeti előadásokat szervezett. A világi iskolákban a zeneoktatás nem volt tökéletes, mivel nem volt tudományos módszertana. **I. Altinszarin** tevékenysége adta az első lökést a zenei nevelés rendszerezéséhez, mivel szakított a zeneoktatás tartalmáról, céljairól és feladatairól kialakult hagyományos elképzelésekkel. **I. Altinszarin** tevékenysége hozzájárult a zenei ismeretek bővítéséhez.

A szocialista társadalomban a tanulók mindenre kiterjedő fejlesztése volt meghatározó. A tanulóknak lehetőségük nyílt megismerkedni a népi zeneszerzők műveivel. Az iskolákban hagyománnyá vált kórusok alakítása. Ezt a hagyományt **Ibiraj Altinszarin** teremtette meg. A zeneoktatás fejlesztése érdekében **Ibiraj Altinszarin** zongorával látta el a sztyepp iskoláit, és ezekben kórusokat szervezett, amelyek akkoriban egyszólamú kórusok voltak.

A XX. század elején az általános zenei képzés biztosítása lett a legfontosabb. Szükségessé vált az is, hogy a zeneórákat kötelező tantárgyként bevezessék minden iskolában. A tömeges zeneoktatás azonban a zenész-tanárok és a zenei oktatási intézmények hiánya miatt nem valósult meg teljeskörűen. Csak 1917-től kezdődően történtek jelentős változások a közoktatás rendszerében.

A szovjethatalom éveiben az analfabetizmus elleni küzdelem volt a fő feladat. Kazahsztánban a fiatal nemzedék zenei nevelése nemzeti ügy lett. Minden "általános" iskolában kötelező jelleggel bevezették az énekórákat. Ennek ellenére érezhető volt a zeneileg képzett tanárok hiánya. Különösen a kazak iskolákban volt érezhető a munkaerőhiány. Az énekórákat különböző tantárgyak tanárai tartották. Zenei tanterv, mint olyan nem volt. Csak a 30-as évektől, amikor bevezették az általános alapfokú iskolai oktatást, és a közoktatás rendszere egyre inkább a moszkvai központosított irányítás alá került. Az énekórák programjai, tantervei és módszertani útmutatói kezdetben onnan érkeztek Kazahsztánba.

Az első kísérletek a zeneoktatás megszervezésére Kazahsztánban nem voltak túl sikeresek. Zeneiskolák nyíltak, azonban ezeket az iskolákat a tanárhiány miatt hamarosan be is zárták. A kazakok nem tartották komoly dolognak a zenét¹⁴, és nem törekedtek gyermekeik zenei nevelésére. Úgy vélték, hogy a gyermeknek nem szükséges zeneiskolába járnia, és meg tud tanulni dombán játszani "magától" is, a "nagyapja módján".

A képesített tanárok képzése komoly problémát jelentett a köztársaságban. 1932 szeptemberében Almatiban zenei-színművészeti felsőfokú technikum nyílt. A köztársaság zenei oktatásának kialakítását **Ahmet Zsubanov** aspiráns vezette, akit a leningrádi Zenetudományi Intézetből hívtak vissza a technikum vezetésére. A technikum karvezetés részlegének volt a feladata az énektanárok képzése a köztársaság iskolái számára.

¹³ *Molla*: muszlim pap, hittudós.

¹⁴ Ezt az állítást megkérdőjelezzük a kazak zenei hagyományok, és a következő mondatból ki is derül: azt nem tartották fontosnak, hogy iskolában tanulják.

A Nagy Honvédő Háború [*II. világháború*] éveiben Moszkvából, Leningrádból, Kijevből és más városokból sok zenész-tanárt evakuálták Kazahsztánba. Ez kedvező körülményeket teremtett az ország zenei oktatása számára. 1944-ben Alma-Atában¹⁵ megnyílt az Állami Konzervatórium, ami ösztönzőleg hatott a zenei kultúra további fejlődésére. Az "általános" iskolák énektanárait a karvezetés tanszék képezte.

A kazahsztáni zenei oktatás kialakulására hatással volt a professzionális zenei és művészeti kultúra. Az ország művészeti közösségei az "általános" iskolák megbízható segítői voltak. Közös fő feladatuk, a művészeti nevelés volt, és hogy emeljék a tanulók esztétikai és zenei nevelésének színvonalát.

1947-ben Moszkvában létrehozták a Pedagógiai Tudományos Akadémia Művészetoktatási Kutatóintézetét, ami hozzájárult a kazahsztáni zenei képzés fejlődéséhez. A Pedagógiai Tudományos Akadémia Művészetoktatási Kutatóintézete nagy hatással volt a zenepedagógus-képzés módszertani anyagainak a kidolgozására. Frissített és új programokat dolgoztak ki az "általános" iskolai zeneórákhoz. A kutatóintézet kezdeményezésére készült összes módszertani anyagot a Szovjetunió valamennyi köztársaságába eljuttatták.

Így a kazak iskolák számára is készültek tankönyvek és módszertani kézikönyvek. A módszertani kézikönyvek szerzői zenetanárok voltak, akik számára nem volt közömbös a kazak nemzedék zenei nevelése. Biszengali Gizatov zeneszerző, a művészettudományok kandidátusának munkái nagy hatással voltak a gyermekek zenei és esztétikai nevelésére az "általános" iskolákban. Ő alkotta meg a "A dombra-játék iskolája" (1950), az "Az ének- és zeneórák az iskolában" című kézikönyvet a középiskolai tanárok számára (1951), az "Ének- és zeneórák az iskolában" módszertani kézikönyvet az "általános" iskolai tanárok, valamint az 1-4. osztályosok számára az "Ének- és zeneórák" c. tankönyvet. Mindezeket az oktatási anyagokat többször is kiadták, a kazak iskolákban ezek alapján tanítottak.

1960-ban az alma-atai Női Pedagógiai Intézetben zenepedagógiai részleget nyitottak, ami az ének- és zenetanárok képzését végezte a kazak iskolák számára. A tanárok igyekeztek a legeldegottabb falvakat és aulokat is ellátni ének- és zenetanárokkal. Ennek az intézetnek a tanára, Ömirbek Bejdildajev hatalmas szerepet játszott az akkori gyerekek zenei-esztétikai nevelésében. "ӘН МУЗЫКА САБАҒЫ" [*An muzika szabagi; Ének-zene tanulás*] címmel tankönyvet készített az "általános" iskolák számára. Ömirbek Bejdildajev több mint száz kazak nyelvű zenei rádióműsort készített és vezetett. Ezeket az adásokat a zenének, az orosz, külföldi és kazak zeneszerzők munkásságának, valamint a népművészetnek szentelte.

1964-ben Alma-Ata városában megnyílt az [*utóbb*] **Ahmet Zsubanov**ról elnevezett Köztársasági Középfokú Speciális Zenei Bentlakásos Iskola. Az iskola néhány év alatt a következő művészeti csoportokat szervezte meg: szimfonikus zenekar, fúvószenekar, kazak népi hangszerek zenekara és hegedűegyüttes.

Akkoriban nagy figyelmet fordítottak a gyerekekkel végzett ének- és kórusmunkára. Gyermek-kórusokat alakítottak. Az [*utóbb*] **Ahmet Zsubanov**ról elnevezett internátus kórusát a konzervatórium tanára, Turdikul Nurimbetov vezette. T. Nurimbetov a kazak kórusmuzsika népszerűsítője volt. Számos kórusművet írt, feldolgozásokat és átiratokat kazak zeneszerzők kazak népdalaiból. Számos műve még napjainkban is nagy értéket képvisel a zenetanárok és kórusvezetők számára.

Nagy népszerűségnek örvendett az alma-atai 2. számú bentlakásos iskola kazak kórusa, amiben a távoli aulok és téli szállások gyermekei tanultak. Az énektanár Ibrahim Nuszupbajev volt. Nuszupbajev találkozót szervezett Kazahsztán zenei kultúrájának szereplőivel, hogy bevonja

¹⁵ **Alma-Ata**: mai nevén [Almati](#), Kazahsztán korábbi fővárosa, 1997 óta "déli fővárosa".

a gyerekeket a zeneművészetbe. Ő az [Abajról](#) elnevezett Kazak Akadémiai Opera- és Balett Színház korábbi szólistája volt, és a gyermekeknek szóló dalanyag hiányában komponálni kezdett. Az általa komponált dalok manapság is az iskolások repertoárjának elengedhetetlen részét képezik.

A gyermekkórusok mennyiségi növekedése ellenére abban az időben ezek énekkultúrája általában nagyon szegényes volt. A hangos dalokban a gyermekek hangos éneklése gyakran kiabálásba váltott. Hogy a gyerekekkel megszerettessék az énekhangjukat és elsajátítsák a helyes intonációt, gátolta a kíséret hiánya. A tömegkórust erőteljes eszközként használták a forradalmi ünnepek zenei-hangzó díszeként és látványos-dekoratív monumentalitásának emelésére.¹⁶

A "Zene" programot a zenei ismeretterjesztő, zeneszerző D.B. **Kabalevszkij** dolgozta ki. A kazahsztáni tanárok a 70-es évek közepétől e program alapján kezdtek el dolgozni. Azonban pedagógiai munkája során nem minden tanár követte a **Kabalevszkij**-programot.

Ennek oka az volt, hogy egyes tanárok nem értettek egyet az énekórák zeneórákra való átnevezésével, továbbá nem minden tanár volt szakmailag kellőképpen felkészült az ilyen zeneórák levezetésére. Az új program bevezetése a zenetanárok hiánya miatt bizonytalan volt. De éppen D.B. **Kabalevszkij** programja volt az, ami ösztönzőleg hatott az új zenei programok kidolgozására.

A Női Pedagógiai Intézet tanárai kidolgoztak egy programot a kazak iskolák számára "Елімай"¹⁷ [*Elimaj*] címmel. Egy szerzői közösség – A.P. Ivanov, L.P. Mamizerova, M.R. Zserdimalijeva, G.Zs. Karamoldajeva és S.V. Turosina – B.G. Gizatov zeneszerző, a művészettörténet kandidátusának vezetésével kidolgozta a "Kiegészítés a zenei tantervhez az 1., 2., 3. osztályok számára az orosz tannyelvű iskolák számára" című programot, amit Kazaksztán Oktatási Minisztériuma 1984 augusztusában hagyott jóvá. A Kiegészítés D.B. **Kabalevszkij** programjával együtt olyan általános jellegű változásokat tartalmazott, amelyek konkrét, a kazak népzene és kortárs zenén alapuló zenedarabokon keresztül tárultak fel.

A mai kazahsztáni oktatási rendszer előtt álló egyik legfontosabb feladat jelenleg az iskolai oktatás szisztematikus reformja, és a 12 éves oktatási rendszerre való áttérés.¹⁸ Ezzel összefüggésben különösen égető a tanárok és a tanulók magas színvonalú tanítási és módszertani csomagokkal való ellátásának kérdése.

2010 óta a zeneórákat a Kulmanova S.B. és Orazalijeva M.A. programja szerint tartják. A "Zene" programban a tanulmányok tárgya a zene, mint művészeti ág. A tanítványok ismereteket kapnak a zenei nyelvről, a műfajokról, a hangszerekről és a zenével kapcsolatos szakmákról.

A tananyag: a kazak nép hagyományos kultúrája, köztársaságunk népeinek zenei alkotóművészete, a modern kazak művészet. A tantárgy oktatásának célja a tanulók zenei kultúrájának megalapozása, a zene által olyan szellemi és erkölcsi alkotó személyiség nevelése, aki képes a megszerzett ismereteket és képességeket a zenei tevékenység során az életben is alkalmazni.

Az általános zenei nevelés történetét tanulmányozva megállapíthatjuk, hogy az évszázados történelmi és pedagógiai folyamat során az általános zenei nevelés fejlődését a korszaktól, a sajátos társadalmi-gazdasági viszonyoktól, a filozófiai és pedagógiai gondolkodás fejlettségi szintjétől függetlenül a személyiségfejlődés fontos tényezőjének tekintették.

Magyar fordítás, kiemelések és lábjegyzetek: Jaksits Ilona

¹⁶ Itt nem árt visszaemlékezni arra, hogy hasonló ünnepi rendezvények nem voltak-e nálunk is.

¹⁷ Ez a legendás Korokit atának (Dede Kurkut; valószínűleg a X.–XI. sz. körül élt; ld. [Koncert Almatiban](#) 5. old.), a kobiz megalkotójának tulajdonított egyik kobizra írt *küj* – *Elim-aj, halkim-aj* (Az én országom, én népem) – címe után.

¹⁸ Kazahsztánban az "általános" képzési rendszer 11 éves, noha létezik 12 évfolyamos ún. *Nazarbajev iskola* is.

Altinszarin, Ibiraj ([Алтынсарин, Ыбырай](#); 1841–1889): kiemelkedő kazak oktató-pedagógus, író, néprajzkutató, folklorista, közéleti személyiség. tudós-ethnográfus. Mély nyomot hagyott a kazak nép oktatásának történetében és a nemzeti iskola kialakulásában. A "Kazak nyelvtankönyv" (1879; 1906) és "A kazakok orosz nyelvtanításának kezdeti útmutatója" (1879) kazak tankönyvek szerzője, valamint L.N. Tolsztoj, I.A. Krylov mesék és történetek fordítója.

Megalapozta a kazak nép világi oktatásának kezdetét. Négy kétosztályos orosz-kazak iskolát, egy kereskedelmi iskolát, Kazahsztán első női iskoláját, öt voloszty iskolát, az orosz telepesek gyermekei számára két iskolát nyitott; Troicskban egy tanítóképzőt is, amit később Orenburgba helyeztek át.

Kabalevszkij, Dimitrij Boriszovics ([Кабалевский, Дмитрий Борисович](#); 1904–1987): szovjet-orosz zeneszerző, karmester, zongoraművész, a Moszkvai Konzervatórium tanára, akadémikus, közéleti személyiség, a "Szovjet zene" folyóirat főszerkesztője (1940–1946), a Szovjetunió Tudományos Akadémia Művészettörténeti Intézetének zenei igazgatója, a gyermek- és ifjúsági zenei-esztétikai nevelés szakbizottságának vezetője. 1952-től a Szovjetunió Zeneszerzői Szövetségének titkára.

Írt operákat, szimfóniákat, operettet, balettzenét, zongora- és gordonkaversenyeket, hegedű- és zongoradarabokat. Nemzetközi ismertséget – a zenekari művei mellett – az 1938-ban bemutatott Kola Brunyon című operájával szerzett. (Romain Rolland: Colas Breugnon – magyarul: Halhatatlan könyvek – című regénye nyomán.)

Majlin, Bejimbet Zsarmagambetuli ([Майлин; Бейімбет Жармағамбетұлы](#); 1894–1938): jeles kazah író, költő, dramaturg, a kazah irodalom egyik megalapítója; a sztálini terror számos kazak áldozatának egyike.

Az írástudatlanság teljes felszámolása érdekében kiadta a "Szöveggönyv az írástudatlanok számára" (1929); "Küs" [*Erő*] – az írástudatlanok tankönyve (1930); "Új olvasás és írás" (1931), valamint Gabit Müszirepov és A. Szitdikovval együtt "Az írástudatlanok ábécéje" c. (1935-1936) tankönyvet.

Zsubanov, Ahmet ([Жұбанов, Ахмет Қуанұлы](#); 1906–1968): a kazak zene kiemelkedő kutatója, jeles zeneszerző, karmester, zenetudós, akadémikus. Zsubanov Kudaibergen (1899–1938; agyonlőtték) kazak filológus, turkológus és professzor öccse, Zsubanova Gaziza¹⁹ (1927–1993) apja.

A jelenlegi Aktöbei régió (ÉNy-Kazahsztán) szülötte. – Ő alapította az első, mára híressé vált, Kurmangazi nevét viselő kazak népihangszeres zenekart. – Zsubanov nevét [Aktöbe](#) városban egyetem és konzervatórium²⁰ viseli.

A fényképek forrása: Wikipédia

¹⁹ **Zsubanova, Gaziza** ([Жұбанова, Ғазиза Ахметқызы](#); 1927–1993) – az első kazak női zeneszerző, pedagógus, professzor; az aktöbei Kazak Kurmangazi Konzervatórium rektora.

²⁰ Itt tanult az aktöbei születésű **Dimash Qudaibergen** (sz. 1994) énekes, zeneszerző, multi-instrumentalista. (Ld. a róla szóló cikket ugyanebben a számban.)